

Jelena MAROHNIC

Ulomak rimskog nadgrobnog spomenika iz Baške

Dr. sc. Jelena MAROHNIC
viša asistentica
Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Odsjek za povijest
Ivana Lučića 3, Zagreb
jmarohni@ffzg.hr

UDK 930.271(497.5 Baška)
Izvorni znanstveni članak

Pri dnu zida stare kamene konobe u Baški nađen je dosad nepoznati latinski natpis. Spomenik se opisuje i tumači te se objavljuje čitanje i prijevod natpisa. Riječ je o nadgrobnom spomeniku koji se datira u prvu polovicu 2. stoljeća. Pretpostavlja se da bi mogao potjecati s rimske nekropole na nalazištu Sv. Marko.

Ključne riječi: Arrius, Baška, epigrafija, Fortunata, latinski natpis, nadgrobni natpis, nadgrobni spomenik, otok Krk.

Prilikom adaptacije stare kamene konobe u Baški, u vlasništvu Đure i Darka Mađarevića (Kružna ulica 29), pronađen je ulomak rimskog spomenika izrađenog od vapnenca s uklesanim latinskim natpisom (vidi sliku).¹ Kamen je bio ugrađen pri dnu zida.

---

1 Darku i Đuri Mađareviću srdačno zahvaljujem na mjeranju spomenika, fotografijama, susretljivosti i strpljenju. Zahvalu dugujem i dr. sc. Tomislavu Galoviću za obavijest o nalazu, prof. dr. Bruni Kuntić-Makvić i dr. sc. Ingi Vilogorac Brčić za korisne sugestije te dr. sc. Dini Demicheliju za pomoć pri dataciji spomenika.

Ulomak rimskoga nadgrobnog spomenika iz Baške. 930.271(497.5 Baška)
(Foto: Darko Madarević)

Ulomak je pravilnog oblika i očito je bio preklesan za sekundarnu uporabu. Stražnja je strana zaglađena i čini se originalnom, a debljina je ujednačena, te je stoga spomenik vjerojatno stela. Nije očuvan nijedan dio originalnih rubova stele, ali je sačuvan dio lijevog ruba natpisnog polja, uz koji je i mali dio profilacije koja je uokvirivala natpisno polje. Natpis je uklesan kapitalom visoke kvalitete, a visina redaka varira. U trećem i četvrtom retku riječi razdvaja trokutasti *distinguens*. Uredno izrađena slova, korištenje interpunkcije i naglašavanje dijelova teksta raznolikom visinom redaka upućuju na visoku kvalitetu izrade u iskusnoj i vještoj klesarskoj radionici.

Dimenzije: 0,245 x 0,255 x 0,105

Visina slova: 1. redak: 0,043; 2. redak: 0,030; 3. redak: 0,035; 4. redak: 0,033;
5. redak: 0,065

[- - - For]
tunata[e - - - paren]
tibus pii[ssimis - - -]
Q(uinto) Arrio [- - -]
5 frat(ri) po[sterisque - - -]
suis [- - -]

Prijevod: ... *Fortunati* ... *najpobožnijim roditeljima* ... *Kvintu Ariju* ... *bratu i potomcima* ... *svojima* ...

Prema onomastičkoj formuli i oblicima slova natpis se može datirati u prvu polovicu 2. stoljeća.²

Može se pročitati da je netko dao izraditi i postaviti spomenik Fortunati, roditeljima, bratu i potomcima te vjerojatno i sebi. Fortunata bi moglo biti ime majke jer se na spomeniku nalazi neposredno prije spomena roditelja.

Arije i Fortunata česta su i regionalno dobro potvrđena imena. Gentilicij Arije (*Arrius*) je poslije Italije najzastupljeniji u provinciji Dalmaciji, a potom u Hispaniji i drugdje. U provinciji Dalmaciji zabilježen je 16 puta.³ Kognomen Fortunat (*Fortunatus*) također je nakon Italije najzastupljeniji u provinciji Dalmaciji, a u ženskom je obliku Fortunata (*Fortunata*) u provinciji Dalmaciji zabilježen 18 puta.⁴

Otprije poznati rimski natpisi iz razdoblja principata nađeni u Baški potječu iz Sv. Lucije u Jurandvoru. U zbirkama latinskih natpisa objavljeno ih je šest.⁵

.....
2 V. npr. COOLEY 2012, 412.

3 *OPEL* I² s. v.

4 *OPEL* II, s. v.

5 1) *Q(uinto) [Pomp]onio Rufo / leg(ato) Imperatoru[m] / [-----, 93-130. g. (ILJug 942); 2) Q(uinto) Kapio / Maximo // Kapiae / [-----] // Kapiae / Maximae // Kapiae / Postumae // [---] et / [-----,*

Rimska nekropola nalazi se na lokalitetu Sv. Marko⁶ te je moguće da spomenik originalno potječe odande. Grobni prilozi iz ranije faze južnog dijela nekropole datiraju se od kraja 1. pa do 3. stoljeća.⁷ Za razdoblje principata u Baški bitan je i nalaz dva mramorna kapitela (povrh otprije poznatih kasnoantičkih) koji upućuju na postojanje luksuznih rimskih građevina,⁸ no o kakvom se obliku naseljenosti radi, zasad još nije dovoljno poznato.

Kratice

CIL = *Corpus inscriptionum Latinarum*

ILJug = *Inscriptiones Latinae quae in Iugoslaviae repertae et editae sunt*

OPEL = *Onomasticon provinciarum Europae Latinarum*

Izvori i literatura

Corpus Inscriptionum Latinarum: Inscriptiones Asiae, provinciarum Europae Graecarum, Illyrici Latinae, vol. III, pars I, ed. Theodor MOMMSEN, Berolini: Academia Scientiarum Berolinensis et Brandenburgensis, 1873.

Corpus Inscriptionum Latinarum: Inscriptionum Orientis et Illyrici Latinarum supplementum, pars prior, ed. Theodor MOMMSEN, Otto HIRSCHFELD, Alfred DOMASZEWSKI, Berolini: Academia Scientiarum Berolinensis et Brandenburgensis, 1902.

Corpus Inscriptionum Latinarum: Inscriptionum Orientis et Illyrici Latinarum supplementum, pars posterior, ed. Theodor MOMMSEN, Otto HIRSCHFELD,

1-150. g. (*CIL* III, 3133 i 13293a, *ILJug* 943); 3) [---]cus Cleni f(i)lius / [---]us Cleni f(i)lius / [pro mem] ori[a] / [---] fac(i)undum cura(verunt), 1-150. g. (*ILJug* 944); 4) Dis Manibus / [---]is H(?)A(?)ER / [---]Q V<e>rin(a)e / [---]C con/[iugi ---] / [-----?], 101-150. g., (*CIL* III, 13296a); 5) ----- / [--- Tu] ri f(i)li-) / [---] sibi et / [---] Volsoni vir(o) // [---]is f(i)lio Turo patri / [--- V]olsonis f(i)liae Fatae / [m] atri / [---]us faciundum / [cura]vit, 1-150. g. (*CIL* III, 3134, 10127, 13296; LJUBIĆ 1884, 73); 6) ----- / [---]VIII[---] / [---]P FIO[---] / [-----], 1-600. g. (*CIL* III, 13299).

6 LJUBIĆ 1884, 72.

7 BEKIĆ I VIŠNJIĆ 2008, 224.

8 ŠILJEG 2008, 87.

Alfred DOMASZEWSKI, Berolini: Academia Scientiarum Berolinensis et Brandenburgensis, 1902.

Inscriptiones Latinae quae in Iugoslavia inter annos MCMLX et MCMLXX repertae et editae sunt, ed. Anna et Jaro ŠAŠEL, (Situla: Razprave Narodnega muzeja v Ljubljani / Dissertationes Musei Nationalis Labacensis 19), Ljubljana: Narodni muzej, 1978.

***

BEKIĆ, Luka – VIŠNJIĆ, Josip, Južni dio antičke nekropole na položaju Sv. Marko – Baška, *Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu*, III. serija, 51 (2008): 209-257.

COOLEY, Alison S., *The Cambridge Manual of Latin Epigraphy*, Cambridge: Cambridge University Press, 2012.

LJUBIĆ, Šime, Baška na otoku Krku, *Viestnik Hrvatskoga arheološkoga društva* 6/3 (1884): 71-74.

Onomasticon provinciarum Europae Latinarum, Vol. I: ABBA-BYSANVS, ur. Barnabás LÖRINZ, Budapest: Martin Opitz Kiadó, 2005² (1994).

Onomasticon provinciarum Europae Latinarum, Vol. II: CABALICIVS-IXVS, ur. Barnabás LÖRINZ, Wien: Forschungsgesellschaft Wiener Stadtarchäologie, 1999.

ŠILJEG, Bartul, Arheološko istraživanje lokaliteta Mala luka i Baška na Krku 2007., *Godišnjak Instituta za arheologiju / Annales Instituti Archaeologici* 4/1 (2008): 84-87.

Jelena MAROHNIC

A Roman funerary inscription from Baška

Summary

A fragment of a limestone stele was found in Baška near the base of the wall of an old stone house (Kružna St 29). The inscription reads: - - - *For]/tunata[e - - - paren]/tibus pii[ssimis - - -]/ Q(uinto) Arrio [- - -]/frat(ri) po[sterisque - - -]/suis [- - -*. It is dated to the first half of the 2nd century AD. The monument might have come from the Roman necropolis at the nearby St. Mark site in Baška.

Keywords: *Arrius*, Baška, epigraphy, *Fortunata*, funerary inscription, funerary monument, island of Krk, Latin inscription.